

Příloha k č.j. MZDR 27506/2020-1/OVZ ze dne 11. 11. 2020

Informace Ministerstva zdravotnictví k uznávání onemocnění Covid-19 za nemoc z povolání

Co se rozumí pod pojmem nemoc z povolání?

Nemoc z povolání je pojmem medicínsko-právním. Český právní řád se zabývá otázkou nemocí z povolání v řadě předpisů, vlastní definici pojmu nemoci z povolání a jejich výčet pak uvádí nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Seznam nemocí z povolání“).

Příslušné předpisy se vztahují i k onemocnění Covid-19, kdy výskyt tohoto onemocnění nevyvolal potřebu jejich úpravy ani úpravy jiných kroků pro posuzování a uznávání nemocí z povolání. Důvodem je mj. i koncepce **kapitoly V Seznamu nemocí z povolání**, a to obecně pro všechna přenosná a parazitární onemocnění.

Jaké jsou podmínky pro uznání přenosných nemocí za nemoci z povolání dle kapitoly V?

Pro naplnění pojmu nemoci z povolání musí být splněny podmínky uvedené v Seznamu nemocí z povolání. Tyto podmínky jsou jednak **klinické povahy**, tzn. že musí být splněna diagnostická kritéria včetně tíže onemocnění, tj. u nemocí přenosných dle kapitoly V se musí jednat o **klinicky manifestní infekční onemocnění s příslušným laboratorním nálezem**.

Dále musí být ověřeno, že se jedná o práci, u níž je dle Seznamu nemocí z povolání prokázáno **tzv. riziko nákazy (hygienická podmínka)**. Rizikem nákazy se v tomto kontextu rozumí vyšší pravděpodobnost přenosu nákazy při vlastním výkonu práce (při pracovních činnostech) než v jiném obvyklém kontaktu s jinými osobami, a to i v období epidemického výskytu onemocnění.

Pokud onemocnění Covid-19 vzniklo při práci, u níž je hygienickým šetřením prokázáno riziko nákazy, uznává se jako nemoc z povolání přenosná (kapitola V, položka 1 případně 3 Seznamu nemocí z povolání).

Kdo posuzuje a uznává nemoci z povolání?

Nemoci z povolání posuzují, uznávají a vývoj zdravotního stavu osoby s uznanou nemocí z povolání sledují výhradně **poskytovatelé pracovnílékařských služeb v oboru pracovní lékařství, kteří získali** podle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon č. 373/2011 Sb.) **povolení Ministerstva zdravotnictví k uznávání nemocí z povolání**. Seznam těchto pracovišť je uveden na stránkách MZ, viz <https://www.mzcr.cz/seznam-poskytovatele-kterym-bylo-udeleno-povoleni-uznavat-nemoci-z-povolani/>.

Vlastní proces posuzování a uznávání nemocí z povolání probíhá vždy u místně příslušného poskytovatele, neplatí zde princip svobodné volby lékaře. **Místní příslušnost** je blíže uvedena ve vyhlášce č. 104/2012 Sb., o posuzování nemocí z povolání.

Kdo ověřuje podmínky vzniku nemoci z povolání?

Tzv. hygienická podmínka vzniku onemocnění je obecně splněna tehdy, jestliže zaměstnanec pracoval za podmínek, za kterých příslušná nemoc z povolání vzniká (může vzniknout), aniž by musel prokazovat, že příslušné onemocnění skutečně prokazatelně vzniklo při výkonu práce. Tuto skutečnost ověřují **orgány ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice)** v případě důvodného podezření na nemoc z povolání na základě žádosti poskytovatele posuzujícího nemoci z povolání. Závěrem ověřování hygienických podmínek je vyjádření orgánu ochrany veřejného zdraví k ověření podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemoci z povolání, které je pro poskytovatele uznávajícího nemoci z povolání závazné.

Jsou řešeny i specifické případy (práce či bydliště v zahraničí, šetření u hasičů, policistů, vojáků)?

Ano, specificky jsou upraveny např. podmínky ověřování podmínek vzniku nemoci z povolání při výkonu práce posuzované osoby v zahraničí, k níž byl zaměstnanec vyslán zaměstnavatelem se sídlem v České republice, či v případě, že osoba, u které se posuzuje nemoc z povolání, trvale žije v zahraničí (§ 62 zákona č. 373/2011 Sb.).

Dále, ověřování podmínek práce pro účely posuzování nemoci z povolání u příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR a Policie ČR je prováděno v rámci Ministerstva vnitra.

U příslušníků Armády ČR, žáků vojenských škol a zaměstnanců organizací, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo obrany provádí ověření podmínek vzniku nemoci z povolání orgán ochrany veřejného zdraví Ministerstva obrany a nemoci z povolání uznává Ústřední vojenská nemocnice v Praze.

Kdo odesílá posuzovanou osobu k poskytovateli uznávajícímu nemoci z povolání?

Předně je to **každý ošetřující lékař**, který má povinnost odeslat osobu, u níž na základě odborného vyšetření vzniklo důvodné podezření na nemoc z povolání, k příslušnému poskytovateli uznávajícímu nemoci z povolání. **Formulář žádosti je stejný jako žádost o jakékoliv jiné konziliární vyšetření, tj. Poukaz na vyšetření/ošetření.** Ošetřujícím lékařem se rozumí ošetřující zdravotnický pracovník, který navrhuje, koordinuje, poskytuje a vyhodnocuje individuální léčebný postup u konkrétního pacienta a koordinuje poskytování dalších zdravotních služeb (viz § 3 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách).

Dále má tuto povinnost též **zaměstnavatel**, pokud má důvodné podezření, že by se u dané osoby mohlo jednat o nemoc z povolání (§ 63 zákona č. 373/2011 Sb.).

O posouzení a uznání nemoci z povolání může požádat **i sama osoba**, pokud má podezření, že jí v souvislosti s prací vznikla nemoc z povolání (§ 42 zákona č. 373/2011 Sb.).

Žádost o posouzení suspektní nemoci z povolání lze podat i zpětně.

Jaké jsou základní podklady a kdo vydává lékařský posudek o nemoci z povolání?

Uznání nemoci z povolání místně příslušným poskytovatelem obecně vychází z výsledků **objektivních lékařských vyšetření** potvrzujících diagnózu, včetně stupně závažnosti onemocnění (zejména z kopie zdravotnické dokumentace registrujícího praktického lékaře v rozsahu potřebném k posouzení nemoci včetně údajů o trvání karantény event. pracovní neschopnosti, z výsledků laboratorních vyšetření na SARS-CoV2 a z nálezů odborných lékařů týkajících se řešeného onemocnění, vč. rentgenových snímků, pokud byly provedeny). Dále se vychází z **ověření orgánu ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické**

stanice), že posuzovaná osoba před vznikem předmětného onemocnění pracovala za podmínek, za nichž nemoc z povolání vzniká.

Pouze **poskytovatelé s povolením Ministerstva zdravotnictví k uznávání nemocí z povolání** (viz také odkaz na www.mzcr.cz výše) jsou kompetentní vydávat **lékařské posudky o uznání nemocí z povolání**. Tyto posudky jsou vydávány do 45 dnů od získání posledního potřebného podkladu k posouzení nemoci z povolání. Lékařský posudek musí být prokazatelně předán posuzované osobě a osobě, které z posudku vznikají povinnosti (tj. zaměstnavateli). Osoba, které z lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti nebo posuzovaná osoba mohou v odůvodněných situacích uplatnit návrh na jeho přezkoumání prostřednictvím poskytovatele, který lékařský posudek vydal (§§ 43, 44 a 46 zákona č. 373/2011 Sb.).

Jaký je stav posuzování a uznávání infekčních nemocí z povolání v České republice?

Dle údajů z Národního registru nemocí z povolání jsou nemoci přenosné a parazitární dlouhodobě hlášeny nejčastěji u osob poskytujících zdravotní a sociální péči.

Ke konci října 2020 bylo v České republice zahájeno posuzování několika stovek případů onemocnění Covid-19, zejména u pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách. Při splnění platných pravidel jsou tyto případy postupně uznávány za nemoci z povolání dle kapitoly V Seznamu nemocí z povolání.

S ohledem na epidemiologickou situaci a počet nakažených osob poskytujících zdravotní a sociální péči lze očekávat, že se tento počet bude po určitou dobu zvyšovat.

Informace k uznávání onemocnění Covid-19 za nemoc z povolání jsou uveřejněny také na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví (viz <https://koronavirus.mzcr.cz/pro-zdravotniky/>).

